

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

від «02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ»

вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія публічних фінансів» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 03.04.2023 року, протокол № 3, та введеної в дію наказом ректора № 118 від 03.04.2023 р.

Розробник: **Нікіфоров Петро Опанасович**, завідувач кафедри фінансів і кредиту,
доктор економічних наук, професор

Викладач: **Нікіфоров Петро Опанасович**, завідувач кафедри фінансів і кредиту,
доктор економічних наук, професор

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри Петро НІКІФОРОВ

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету Роман ГРЕШКО

1. Мета навчальної дисципліни: формувати теоретичні та практичні знання по дослідженню та розв'язуванню проблем філософсько-методологічних засад мислення у сфері аналізу суспільного сектору економіки, вчення про суспільні блага і суспільний вибір, податкові і позикові фінанси, розуміння студентами в історичному дискурсі процесу розвитку науки публічних фінансів та її проєкції на актуальні проблеми вітчизняної науки і практики, а також для академічних потреб.

2. Пререквізити. Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Теорія публічних фінансів», – це «Економічна теорія», «Філософія», «Макроекономіка», «Фінанси».

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Теорія публічних фінансів» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК13. Здатність забезпечити доступ усіх економічних суб'єктів до якісних фінансових послуг з використанням сучасних технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК Здатність усвідомлювати та реалізовувати у професійній діяльності оптимальне співвідношення державницьких (суспільних) та приватних принципів життєдіяльності суспільства та функціонування економіки і політики.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових джерел.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	II	IV	3	90	2	30	15	-	-	45	-	залік
заочна	II	IV	3	90	2	10	4	-	-	76	-	залік

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.												
	Ринкова економіка, політична демократія та публічні фінанси												
Тема 1. Теорія суспільних благ як концептуальне ядро науки публічних фінансів. Мета: розглянути суспільні блага як центральну понятійну конструкцію теорії публічних фінансів, визначити ознаки суспільного блага, здійснити їх класифікацію, показати проблеми функціонування ринку суспільних благ.	7	2	1	–	–	4	9	2	–	–	–	–	7
Тема 2. Теорія фіскального обміну та обґрунтування обов'язковості оподаткування. Мета: розглянути необхідність процедур обміну податків на суспільні блага, теорію фіскального обміну та дискусії навколо неї, необхідність владного примусу в оподаткуванні.	7	2	1	–	–	4	6	–	–	–	–	–	6

Тема 3. Недосконалості ринку та їх коригування у сфері публічних фінансів. Мета: розглянути ринковий ціновий механізм та його недосконалості, податково-бюджетні інструменти подолання існуючих екстерналій, визначити можливості коригуючих податків та субсидії Пігу, роль школи прав власності Р. Коуза.	6	2	1	–	–	3	4	–	–	–	–	4
Тема 4. Теоретизація державних видатків у сфері публічних фінансів. Мета: розглянути закон зростаючих державних видатків А. Вагнера, чинники такого зростання, гіпотезу заміщення, теорію суперництва між державою та ринком Дж. Б'юкенена, «чисту» теорію державних видатків П.Самуельсона та Р.Масгрейва.	6	2	1	–	–	3	4	–	–	–	–	4
Тема 5. Політичний процес, національна економіка та публічні фінанси: теоретична схема взаємодії. Моделі прийняття фінансових рішень. Мета: розглянути політичний процес представницької демократії та проблеми вибору у публічних фінансах, пояснити точки дотику політики та економіки, компроміси та рівновагу інтересів у податково-бюджетних процесах, теоретичні моделі прийняття фінансових рішень в	10	3	2	–	–	5	8	2	1	–	–	5

демократичних суспільствах.												
Тема 6. Теорія суспільного вибору як концептуальне ядро науки публічних фінансів. Внесок Дж. Б'юкенена та Віргінська школа. Мета: розглянути теорію суспільного вибору як центральний елемент, «ядро» науки публічних фінансів, показати історичну ретроспективу цієї тематики в науці, здійснити аналіз «революції суспільного вибору» та ролі Дж. Б'юкенена і Віргінської школи публічних фінансів.	10	3	2	–	–	5	9	–	1	–	–	8
Тема 7. Публічні фінанси та бюрократична рента. Політичні технології фінансових рішень. Мета: розглянути специфіку соціального стану та роль бюрократії у сфері публічних фінансів, бюрократичну ренту як додаткові переваги, шляхи її скорочення, політичні технології фінансових рішень.	6	2	1	–	–	3	6	–	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 1	52	16	9	–	–	27	46	4	2	–	–	40
	Змістовий модуль 2. Податкові та позикові фінанси в теорії публічних фінансів. Моральна філософія в науці і практиці публічних фінансів											
Тема 8. Основні теорії та нормативні принципи оподаткування. Мета: розглянути історичну ретроспективу розвитку оподаткування, дискусії навколо принципів оподаткування, його політичні та економічні	5	2	1	–	–	2	6	–	–	–	–	6

межі, розвиток податкової теорії та ключові характеристики сучасних податкових систем												
Тема 9. Теорія перекладання податків в науці публічних фінансів. Проблеми систематики податків. Мета: розглянути суть процесу перекладання податків, теоретичне різноголосся в аналізі цього явища, ціноутворення як сучасну сферу перекладання податків, систематику податків у науці та практиці публічних фінансів	5	2	1	–	–	2	5	–	–	–	–	5
Тема 10. Ухилення від податків. Податок Кларка та фіскальна ілюзія. Мета: розглянути ухилення від податків та його оцінки в соціології, ризики податкоплатників та стратегії їх поведінки, біхевіористське тлумачення ухилення від податків, податок Кларка як теоретичну концепцію, розуміння фіскальної ілюзії	6	2	–	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 11. Позикові фінанси у системі публічних фінансів: державний кредит та концепції державної заборгованості. Мета: розглянути державний кредит як суспільну позикову систему, його позитивні та негативні наслідки, концепції державної заборгованості від Д.Рікардо до Дж. Б'юкенена та Р.Масгрейва, розуміння	6	2	1	–	–	3	8	1	–	–	–	7

нейтральності держборгу та його критику												
Тема 12. Бюджетний дефіцит та державний борг: поєднання можливостей та проблем. Мета: розглянути бюджетний дефіцит як феномен публічних фінансів, його суть, причини та наслідки, показати бюджетний дефіцит як політичне явище, його взаємозв'язок з державним боргом, діалектику проблем і можливостей.	7	2	2	–	–	3	8	1	–	–	–	7
Тема 13. Мораль, політика та інституційні зміни у сфері публічних фінансів. Мета: розглянути морально-етичні виміри у політичній та економічній діяльності, антропоцентризм, біхевіоризм у сфері публічних фінансів, їх теоретичні витoki, моральну спроможність людини, моральний порядок та моральну державу, зміни установок і моделей поведінки людей у сфері публічних фінансів	5	2	1	–	–	2	6	–	–	–	–	6
Тема 14. Еволюція теорії публічних фінансів в Україні. Мета: розглянути історико-ретроспективні узагальнення формування науки публічних фінансів в Україні, епохи Просвітництва та Реформації, козацько-гетьманську добу в розвитку науки, розвиток ринкової	4	2	–	–	–	2	5	–	–	–	–	5

концепції суспільних фінансів у ХІХ- початку ХХ століття, радянський та пострадянський етапи												
Разом за змістовим модулем 2	38	14	6	–	–	18	44	2	–	–	–	42
Усього годин	90	30	15	–	–	45	90	6	2			82

4.3. Тематика практичних занять

п/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема 1. Теорія суспільних благ як концептуальне ядро науки публічних фінансів Завдання: поглибити знання про суспільні блага, їх характеристики, про роль вчення про них в теорії публічних фінансів, про проблеми функціонування ринку суспільних благ.	1	–
2	Тема 2. Теорія фіскального обміну та обґрунтування обов'язковості оподаткування Завдання: поглибити знання про фіскальний обмін як найважливішу частину теоретичного «каркасу» публічних фінансів, дискусії навколо цієї теорії та примусу в оподаткуванні.	1	–
3	Тема 3. Недосконалості ринку та їх коригування у сфері публічних фінансів Завдання: поглибити знання про недосконалості ринкового цінового механізму та податково-бюджетні інструменти держави у коригуванні дії цього механізму, про податки і субсидії Пігу та права власності і трансакційні видатки Р. Коуза.	1	–
4	Тема 4. Теоретизація державних видатків у сфері публічних фінансів Завдання: поглибити знання про систему державних видатків, їх постійне зростання, закон Вагнера, про гіпотезу заміщення та теорію суперництва між державою і ринком, «чисту» теорію державних видатків у науці публічних фінансів.	1	–
5	Тема 5. Політичний процес, національна економіка та публічні фінанси: теоретична схема взаємодії. Моделі прийняття фінансових рішень Завдання: поглибити знання про політичний процес представницької демократії, його поєднання з економікою, формування рівноваги інтересів у сфері публічних фінансів через моделі та процедури прийняття фінансових рішень.	2	1
6	Тема 6. Теорія суспільного вибору як концептуальне ядро науки публічних фінансів. Внесок Дж. Б'юкенена та Віргінська школа Завдання: поглибити знання теорії суспільного вибору, історії її формування і розвитку в рамках італійської, шведської та американської шкіл науки публічних фінансів, сучасного розуміння «революції суспільного вибору», ролі Віргінської школи та Дж. Б'юкенена.	2	1
7	Тема 7. Публічні фінанси та бюрократична рента. Політичні технології фінансових рішень Завдання: поглибити знання з проблематики бюрократії та бюрократичної ренти у сфері публічних фінансів, зрозуміти її	1	–

	роль, переваги і недоліки для суспільних інтересів через розуміння політичних технологій.		
8	Тема 8. Основні теорії та нормативні принципи оподаткування Завдання: поглибити знання з історії розвитку оподаткування, визначення в науці принципів оподаткування, дискусій навколо них, розвитку сучасної податкової теорії, головних характеристик існуючих податкових систем.	1	—
9	Тема 9. Теорія перекладання податків в науці публічних фінансів. Проблеми систематики податків Завдання: поглибити знання проблеми перекладання податків, процесу ціноутворення як сфери такого перекладання та систематики податків в науці та податковій практиці	1	—
10	Тема 10. Ухилення від податків. Податок Кларка та фіскальна ілюзія Завдання: поглибити знання проблеми ухилення від податків, розуміння ризиків та вигод податкоплатників, стратегії їх поведінки в рамках біхевіоризму, податку Кларка як теоретичної концепції у сфері публічних фінансів.	—	—
11	Тема 11. Позикові фінанси у системі публічних фінансів: державний кредит та концепції державної заборгованості Завдання: поглибити знання державного кредиту, позикових фінансів держави як суспільних позик, концепції боргових фінансів, позитивні та негативні наслідки держборгу.	1	—
12	Тема 12. Бюджетний дефіцит та державний борг: поєднання можливостей та проблем Завдання: поглибити знання бюджетного дефіциту, його причин та наслідків, його характеристик як суто політичного явища, взаємозв'язок з держборгом, поєднання в ньому проблем і можливостей сфери публічних фінансів для суспільного розвитку.	2	—
13	Тема 13. Мораль, політика та інституційні зміни у сфері публічних фінансів Завдання: поглибити знання моральної сфери природи людини у проявах її діяльності як суб'єкта публічних фінансів, теоретичні витоки морально-етичних характеристик людини, її моральну спроможність, необхідність моральної держави у сфері публічних фінансів	1	—
14	Тема 14. Еволюція теорії публічних фінансів в Україні Завдання: поглибити знання історичного процесу становлення науки публічних фінансів на теренах України в різні історичні епохи, на базі різних онтологічних та гносеологічних засад виключно з радянським та сучасним, пострадянським станом.	—	—
Усього годин		15	2

4.4. Самостійна робота здобувача

Самостійна робота здобувача з дисципліни «Теорія публічних фінансів» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Теорія суспільних благ як концептуальне ядро науки публічних фінансів	4	7

	Завдання: 1. Ринок, держава і фінанси: витоки розуміння суспільного блага. 2. Поняття і теорія суспільного блага: історична ретроспектива. 3. Центральна роль суспільного блага в теоретизації публічних фінансів. 4. Теоретичні інтерпретації політекономії суспільних благ. 5. Класифікації суспільних благ.		
2	Тема: Теорія фіскального обміну та обґрунтування обов'язковості оподаткування Завдання: 1. Суспільні блага, суспільні потреби та необхідність процедур обміну. Аналогії з ринком. 2. Джеймс Б'юкенен і теорія фіскального обміну, дискусія навколо неї. 3. Фіскальний обмін, особливості вигоди податкоплатника та необхідність владного примусу в оподаткуванні. 4. Демократичні процедури бюджетного процесу в концепції фіскального обміну. 5. Проблеми «безбілетних» і «вимушених пасажирів» у фіскальному обміні.	4	6
3	Тема: Недосконалості ринку та їх коригування у сфері публічних фінансів Завдання: 1. Участь держави в господарських процесах у ринковій економіці. 2. Суть і сучасне розуміння екстерналій у фінансовій науці. 3. Артур Пігу і теоретизація процесу коригування дії ринкових механізмів інструментами публічних фінансів. 4. Коригуючі податки та субсидії в сучасній фінансовій політиці держави. 5. Рональд Коуз, майнові та розпорядчі права у подоланні недосконалостей ринку	3	4
4	Тема: Теоретизація державних видатків у сфері публічних фінансів Завдання: 1. Закон зростаючих державних видатків А. Вагнера. 2. Гіпотеза заміщення А. Пікока та Дж. Вайсмана в теорії державних видатків. 3. Дж. Б'юкенен і теорія суперництва між державою і ринком. 4. «Чиста» теорія державних видатків П. Самуельсона та Р. Масгрейва.	3	4
5	Тема: Політичний процес, національна економіка та публічні фінанси: теоретична схема взаємодії. Моделі прийняття фінансових рішень Завдання:	5	5

	1. Політичний процес представницької демократії та проблеми вибору у публічних фінансах. 2. Політичні сили, владні структури й електорат: точки дотику, компроміс і рівновага інтересів у податково-бюджетних процесах. 3. Індивідуальний та суспільний вибір у взаємодії економічного та політичного у сфері публічних фінансів. 4. Теоретичні моделі прийняття фінансових рішень у демократичних суспільствах.		
6	Тема: Теорія суспільного вибору як концептуальне ядро науки публічних фінансів. Внесок Дж. Б'юкенена та Віргінська школа Завдання: 1. Суспільний вибір: загальне розуміння. 2. Історична ретроспектива теми суспільного вибору в науці публічних фінансів. 3. Джеймс Б'юкенен і «революція суспільного вибору». 4. Позитивна і нормативна версія теорії суспільного вибору. 5. Віргінська школа публічних фінансів.	5	8
7	Тема: Публічні фінанси та бюрократична рента. Політичні технології фінансових рішень Завдання: 1. Специфіка соціального стану бюрократії у сфері публічних фінансів. 2. Економічна ефективність і політична доцільність у діяльності бюрократії. 3. Розростання держави: об'єктивна вимога розвитку суспільства чи мотиваційні засади бюрократії. 4. Бюрократична рента як додаткові переваги за рахунок суспільства. 5. Шляхи скорочення масштабів бюрократичної ренти. 6. Політичні технології фінансових рішень: одностайна згода. 7. Політичні технології фінансових рішень: правило більшості та його інструментарій.	3	6
8	Тема: Основні теорії та нормативні принципи оподаткування Завдання: 1. Історична ретроспектива розвитку оподаткування: від фіскального насильства до фіскального обміну. 2. Дискусія навколо принципів оподаткування: концептуальні зміни в часі від У. Петті до сучасних авторів. 3. Політичні і економічні межі оподаткування. Ідея єдиного податку. 4. Розвиток податкової теорії та податкові реформи 60-80-их років ХХ ст. Ключові характеристики сучасних податкових систем.	2	6

9	Тема: Теорія перекладання податків в науці публічних фінансів. Проблеми систематики податків Завдання: 1. Суть розуміння процесу перекладання податків. 2. Песимістична й оптимістична наукові школи перекладання податків. Теоретичне різноголосся. 3. Ціноутворення – сучасна сфера перекладання податків. 4. Систематика податків у науці та практиці публічних фінансів.	2	5
10	Тема: Ухилення від податків. Податок Кларка та фіскальна ілюзія Завдання: 1. Ухилення від податків у соціологічних дослідженнях. 2. Легальне та нелегальне ухилення від оподаткування. 3. Ризики податкоплатників і стратегії їх поведінки. Біхевіористське тлумачення ухилення від податків. 4. Ментальність, моральні правила та фіскальний патріотизм: культурно-політичні пояснення ухилення від податків. 5. Податок Кларка як теоретична конструкція. Розуміння фіскальної ілюзії.	4	6
11	Тема: Позикові фінанси у системі публічних фінансів: державний кредит та концепції державної заборгованості Завдання: 1. Державний кредит як суспільна позикова система. Політико-економічні умови функціонування державного кредиту. 2. Позитивні та негативні наслідки боргового фінансування. Демократизація державного боргу. 3. Концепції державної заборгованості: від Д. Рікардо до Дж. Б'юкенена та Р. Масгрейва. 4. «Нова філософія» державного кредиту, Р. Барро і нейтральність державного боргу. 5. Дж. Б'юкенен і аргументована опозиція до боргового фінансування	3	7
12	Тема: Бюджетний дефіцит та державний борг: поєднання можливостей та проблем Завдання: 1. Бюджетний дефіцит: суть і причини. 2. Соціально-економічні ефекти бюджетних дефіцитів. 3. Бюджетний дефіцит – політичне явище. 4. Бюджетний дефіцит і державний борг: діалектика взаємовпливів.	3	7
13	Тема: Мораль, політика та інституційні зміни у сфері публічних фінансів 1. Людина в центрі аналізу соціально-гуманітарних наук. 2. Морально-етичні виміри у політичній та економічній діяльності.	2	6

	3. Філософія екзистенціалізму як теоретична база науки публічних фінансів. 4. Ринковий механізм: взаємодія інтересів держави та громадян. Моральні аспекти у відносинах між приватним і суспільним сектором економіки. 5. Соціальний капітал у системі морального порядку суспільства. 6. Інституційні зміни установок і моделей поведінки людей та їх вплив на публічні фінанси.		
14	Тема: Еволюція теорії публічних фінансів в Україні Завдання: 1. Становлення науки публічних фінансів в Україні: історико-ретроспективні узагальнення. 2. Епоха Просвітництва та Реформації та козацько-гетьманська доба в розвитку фінансової науки. 3. Формування і розвиток ринкової концепції суспільних фінансів в Україні протягом XIX – початку XX століть. 4. Радянська епоха в розвитку науки публічних фінансів в Україні. 5. Зміст і завдання сучасного етапу; розвитку теорії публічних фінансів в Україні.	2	5
Усього годин		45	82

5. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмові контрольні роботи;
- реферати, есе;
- глосарій;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- можливість зарахування результатів отриманих у рамках неформальної освіти;
- підсумковий контроль – залік.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять – обов’язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

З навчальної дисципліни «Теорія публічних фінансів» проводиться семестровий залік. Здобувач отримує завдання, що містить два теоретичних питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку, входить: два теоретичних питання (по 15 балів за кожне), 2 тести – по 3 бали (сумарно 6 балів), та два терміни глосарію – по 2 бали (сумарно 4 бали).

По 15 балів ставиться за повне розкриття теоретичних питань. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

10 балів здобувач отримає за повні та правильні відповіді по тестам та глосарію.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв’язання тестів відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також залік може бути проведений у письмовій формі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов’язковим повторним курсом)

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичні питання, правильні відповіді на тестові питання та сформульовані правильні визначення з глосарію. Відповіді повинні розкривати суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови такого розкриття теоретичних питань білету та тестових завдань, понять з глосарію, які містять неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття питань білету, але у відповіді недостатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються окремі неточності, виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «E» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та відповідей на тестові завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	4	4	40	100

T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Конституція України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України від 01.10.2010 р.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року із змінами та доповненнями. № 2456 – VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року із змінами та доповн. № 2755 – VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу у ХХ ст. (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів) : монографія. Львів, 2000. 305 с.
5. Бастейбл Ч. Ф. Суспільні фінанси / за заг. ред. С. П. Захарченкова. Харків : Віват, 2019. 808 с.
6. Кучер Г. В. Державні фінансові ресурси : монографія. К. : Київський нац. торг.- екон. ун-т, 2018. 608 с.
7. Макогон В. Д. Бюджетна стратегія держави : монографія. К. : Київський нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 364 с.
8. Нікіфоров П. О., Грешко Р. І., Легкоступ І. І. Теорія публічних фінансів: навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 184 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4616>
9. Нікітішин А. О. Податкова політика в умовах економічних перетворень : монографія. К. : Київський нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 480 с.
10. Пасічний М. Д. Фінансова політика держави: монографія. К : Київський нац. торг.-екон. ун-т. 2019. 440 с.
11. Транспарентність публічних фінансів – протидія корупції : монографія / за заг. редакцією д-ра екон. наук І. О. Школьник і д-ра екон. наук Т. Г. Савченка. Суми : Ярославна, 2018. 186 с.
12. Теорія фінансів: підручник / Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін.; за заг. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
13. Фінансова думка України : монографія у 3-х томах / П.І. Юхименко, С.В. Львовчкін, В.М. Федосов, С.І. Юрій; за заг. ред. проф. В.М. Федосова. К.: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010.

7.2. Додаткова

1. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: вступ до фінансової науки. К.: Либідь, 2000. 654 с.
2. Бодров В.Г., Сафронова О.М., Балдич М.І. Державне регулювання економіки та економічна політика: Навчальний посібник. К.: Академія, 2010. 510 с.

3. Бьюкенен Дж. М. Границы свободы. Между анархией и Левиафаном. М.: Таурус Альфа, 1997. С. 207-444.
4. Голубка С.М. Інституціоналізація фінансового господарства України (історична ретроспектива). К.: ДННУ «Академія фінансового управління», 2013. 453 с
5. Дехтяр А.О., Гончаренко М.В., Лесная О.С. Публічні фінанси: Навчальний посібник. Харків: С.А.М., 2011. 512 с.
6. Куценко Т. Ф. Публічні фінанси в Україні: зміст та структура з урахуванням сучасних тенденцій розвитку. *Економіка та держава*. 2016. № 6. С. 62-66.
7. Нікіфоров П. О., Качур Т. І. Реалізація концепції поведінкових фінансів у дослідженні трансформацій у сфері публічних фінансів. *Науковий вісник Чернівецького університету : Економіка* : зб. наук. праць. Вип. 826. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2021.
8. Небрат В.В. Еволюція теорії державних фінансів в Україні : монографія. К., 2013. 584с. Фінанси, банківська справа та страхування. *Грошовий обіг і публічні фінанси: підручник для бакалаврів* / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 296 с.
9. Фінансово-монетарні важелі регулювання економіки: монографія / за заг. ред. проф. А. Даниленка, К., 2005.
10. Хомутенко А. В. Прагматика та семантика термінів фінансової науки «суспільні фінанси», «публічні фінанси» та «державні фінанси». *Фінанси України*. 2017. № 1. С. 111-126.

8. Інформаційні ресурси:

Офіційні сайти органів державного управління України та міжнародних фінансових організацій

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua>
2. Державна служба фінансового моніторингу України - <https://fiu.gov.ua/>
3. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
4. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
6. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
7. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
8. Національний банк України – <https://bank.gov.ua/>
9. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
10. Міжнародний валютний фонд – <http://www.imf.org/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – <https://razumkov.org.ua/>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>